

1.1 Iš kur atsirado raštas?

Pažintis su rašto istorija

Akmens amžiuje žmonės suprato, kad ne tik kalba, **gestais** galima perduoti **žinią**, bet įamžinti ją užrašant. Olose randami įvairiausi piešiniai – pirmasis raštas. **Piešiniai** ant sienų olose seka ištisas žmogaus gyvenimo istorijas, **medžioklę**, meilę, **kovą** už **gyvybę**. Rašto **tyrinėtojai** piešinių raštą vadina **piktografija**. Žodis piktografija yra sudarytas iš lotyniško žodžio „pictus“, kuris reiškia „pieštas“ ir graikiško žodžio „grafo“, kuris reiškia „rašau“. Šis raštas ką nors praneša, primena, aiškina, leidžia arba **draudžia**. Ypač daug piešinių ant **uolų** surasta Afrikoje, Šiaurės ir Pietų Amerikoje.

Tikrasis raštas atsirado prieš maždaug 5000 metų. Manoma, jog tikrąjį raštą sukūrė **šumerai**. Pagrindinė šumerų, o vėliau **babiloniečių** ir **asirų** rašomoji medžiaga buvo **molio** lentelė. Šumerai įspausdavo rašmenis molyje nusmailintomis **nendrių** lazdelėmis. Raštas panašėjo į dantų žymes, todėl pavadintas **dantiraščiu**. Iš tokių lentelių, padarius šonuose skylutes ir surišus virvelėmis, buvo pagamintos ištisos knygos, kurios buvo saugomos medinėse lentynose. Tose knygose dar ir dabar randami senoviniai receptai, patarimai, pastebėjimai. Ant tokios lentelės prieš 5 tūkst. metų majai užrašė muilo iš **pelenų šarmo** gamybos receptą.

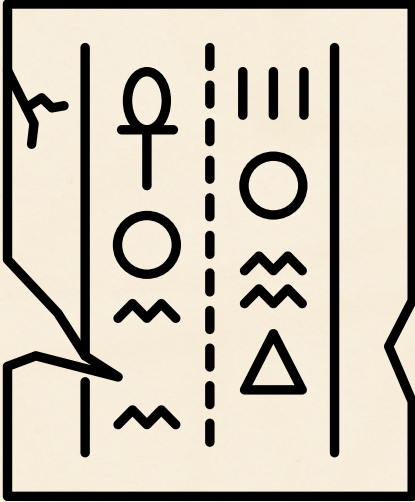
Egiptiečiai dažniausiai rašė iš dešinės į kairę, o babiloniečiai – kaip mes šiandien – iš kairės į dešinę. Egiptiečių raštų sistema vadinama **hieroglifai**.

Nykstant pirmykštės bendruomenės santvarkai, formavosi klasės ir valstybė. Vietoj pirmykščio žmogaus piešinių – piktogramų – atsirado raštas, perteikiantis garsų kalbą, – **hieroglifika**. Tai toks raštas, kai atskiras ženklas žymi tam tikrą sąvoką. Šį raštą dar ir dabar vartoja kinai, japonai.

1.1 Iš kur atsirado raštas?

1. Perskaitykite tekstą „Pažintis su rašto istorija“. Išsiaiškinkite ir kartu su mokytoju aptarkite naujus žodžius, paryškintus tekste.

Žodynas

akmens amžius		šumerai
gestas		babiloniečiai
žinia		asirai
piešinys		molis
medžioklė		nendrė
kova		dantiraštis
gyvybė		pelenai
tyrinėtojas		šarmas
piktografija		hieroglifai
drausti		hieroglifika
uola		

2. Remdamiesi tekstu „Pažintis su rašto istorija“, savais žodžiais apibrėžkite terminus.

Akmens amžius –

Piktografija –

Hieroglifai –

Dantiraštis –

1.1 Iš kur atsirado raštas?

4. Pažiūrėkite į paveikslėlius ir parašykite, ką galėtų reikšti šie gestai.

Blank label for describing the gesture.

Blank label for describing the gesture.

Blank label for describing the gesture.

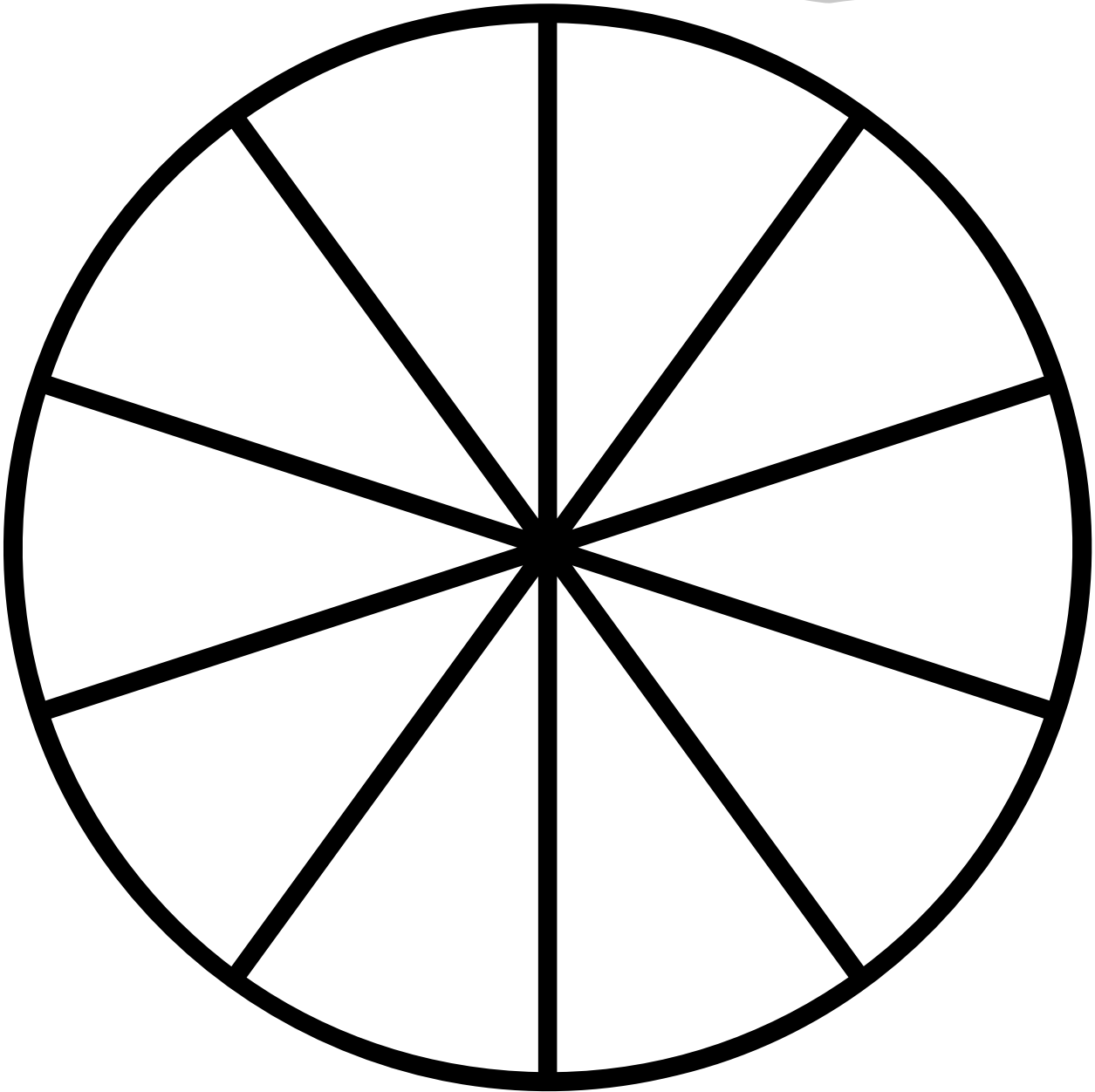

Blank label for describing the gesture.

1.1 Iš kur atsirado raštas?

5. Pažaiskite šaradas. Kūno laikysena, gestais, mimika išreikškite šiuos jausmus: pyktį, džiaugsmą, išgąstį, nuostabą, liūdesį, baimę, pasibjaurėjimą, viltį, meilę, laisvę. Užpildykite jausmų kaleidoskopą.

Kaleidoskopas – tai prietaisas su veidrodžiais, kuris sudaro kintančius raštus.

6. Prisiminkite skaitytą tekstą „Pažintis su rašto istorija“. Papasakokite klasės draugams, kaip keitėsi raštas.

1.1 Iš kur atsirado raštas?

7. Pažiūrėkite į paveikslėlius. Įvardykite žmonių jausmus.

